

АЗ·БУКИ

Национално
издателство
за образование
и наука

www.azbuki.bg

Български език и литература

Научно списание

• година LXVI • книжка 4s, 2024

Bulgarski Ezik i Literatura – Bulgarian Language and Literature

Journal of Language and Literature Education

• Volume 66 • Number 4s, 2024

4s 2024
година LXVI

София – Sofia
2024

ПРОФИЛ НА СПИСАНИЕТО

„Български език и литература“ е специализирано научно списание. Повече от 60 години то способства за усъвършенстване на образователния процес по български език и литература, като го полага на актуални теоретични (методически, лингвистични, литературоведски) основи, като отстоява европейски стандарти и критерии, но с респект, уважение и съобразяване с националната традиция. То публикува научни изследвания по съществени теми и компоненти на учебната дисциплина български език и литература.

Списание то предоставя възможност на всички, причастни към езиковата и литературната култура на учениците, към начините за постигането ѝ, да участват професионално с научни разработки, да дискутират по проблеми на родноезиковото и литературното обучение, да споделят добри преподавателски практики. То е полезно за учители, университетски преподаватели, докторанти, студенти, експерти, както и за читатели с интереси в областта на продължаващото образование.

Основните тематични направления на списанието са: „Езикознание“; „Литературознание“; „Методика“ (на обучението по български език и по литература); „Опитът на преподавателя“; „Мнения и позиции“; „Рецензии и информация“; „Личности и събития в образованието и в науката“.

За публикуване се допускат материали в посочените направления и отговарящи на изискванията за оформяне.

Периодика на списанието – 6 книжки годишно.

JOURNAL SCOPE

“Bulgarian Language and Literature” is a specialized scientific and methodological journal. For over 60 years, it has been contributing to the improvement of the educational process in Bulgarian Language and Literature by applying cutting-edge theoretical, methodological, linguistic and literary approaches while meeting the European standards and criteria with respect to national tradition. It publishes research papers on essential topics in Bulgarian Language and Literature.

The journal provides an opportunity for everyone involved in the students’ linguistic and literary background and its realization to participate in professional scientific research, to discuss issues on language and literary training, and share good teaching practices. It is useful for teachers, university professors, doctoral students, experts, and readers interested in the area of continuing education.

The main topics of the journal are: “Methodology” (training in Bulgarian Language and Literature), “Linguistics”, “Literature”, “Teacher Experience”, “Individuals and Events in Education and Science”, “Opinions and Positions”, “Reviews and Information”.

Frequency: 6 issues per year.

БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА

Научно списание

BULGARSKI EZIK I LITERATURA – BULGARIAN LANGUAGE AND LITERATURE

Journal of Language and Literature Education

Година LXVI ■ Книжка 4s ■ 2024

Volume 66 ■ Number 4s ■ 2024

София – Sofia
2024

НАУЧНО СПИСАНИЕ
БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА
http://bel.azbuki.bg/

ГЛАВЕН РЕДАКТОР:
проф. д.п.н. Гая Христова
Бургарски свободен университет
8001 Бургас
ул. „Сан Стефано“ 62
тел. (056) 900-400
e-mail: hristozova@bfu.bg
www.bfu.bg

JOURNAL OF LANGUAGE AND LITERATURE EDUCATION
BULGARIAN LANGUAGE AND LITERATURE
http://bel.azbuki.bg/

EDITOR-IN-CHIEF:
Prof. Galya Hristozova, DSc.
Burgas Free Unirecity
8001 Burgas, Bulgaria
62, San Stefano St.
Tel.: (+359 56) 900-400
e-mail: hristozova@bfu.bg
www.bfu.bg

ИЗДАТЕЛ:
**Национално издателство
за образование и наука „Аз-буки“**

Директор:
Емил Спахийски
Заместник-директори:
Стоян Стоянов
Венцислав Генков

Дизайн на корицата:
Аз-Буки
Графичен дизайн:
Иво Христов
Стилист-коректор:
Анелия Врачева
Разпространение:
Петър Владов

АДРЕС НА ИЗДАТЕЛСТВОТО:
бул. „Цариградско шосе“ 125, бл. 5
1113 София
тел. 02/ 425 0470;
02/ 425 0471; 02/ 425 0472
www.azbuki.bg
e-mail: bel@azbuki.bg
ПЕЧАТ:
M&BM LTD
Формат 70/100/16
Печатни коли: 8,5

PUBLISHER:
**Az-buki
National Publishing House**

Director:
Emil Spahiyski
Deputy Directors:
Stoyan Stoyanov
Ventsislav Genkov

Cover Design:
Аз-Буки
Layout Design and Prepress:
Ivo Hristov
Stylist-Corrector:
Aneliya Vracheva
Distribution:
Петър Владов

PUBLISHING HOUSE ADDRESS:
125, Tzarigradsko Chaussee Blvd., bl. 5
1113 Sofia, Bulgaria
tel. + 359 2/ 425 0470;
+ 359 2/ 425 04 71; + 359 2/ 425 0472
www.azbuki.bg
e-mail: bel@azbuki.bg
PRINTING HOUSE:
M&BM LTD
Size: 70/100/16
Printed Quires: 8,5

**Списанието излиза 6 пъти годишно: книжка 1 (януари-февруари); книжка 2 (март-април); книжка 3 (май-юни); книжка 4 (юли-август); книжка 5 (септември-октомври); книжка 6 (ноември-декември).
Printout: six issues per year. Issue 1 (january-february); Issue 2 (march-april); Issue 3 (may-june); Issue 4 (july-august); Issue 5 (september-october); Issue 6 (november-december)**

С изпращането на текст и/или илюстрация до редакцията авторът се съгласява да отстъпи правото за тяхното анонсиране, публикуване и разпространение с цел популяризиране на изданията на издателя – НИОН „Аз-буки“. Авторът се съгласява да отстъпи на НИОН „Аз-буки“ изключителното право за използване на публикуван в списанието текст и илюстрации в съответствие със ЗАПСП за срок от три години, без ограничение на територията, на която ползвателят има право да използва произведението.
Материали, които не са одобрени за публикуване, не се рецензират и не се връщат на авторите.

By sending text and/or illustration to the editorial office, the author agrees to submit the rights for their announcement, publication and dissemination for the popularization of the editions of the Publisher – Az-buki National Publishing House. The author agrees to grant to Az-buki exclusive rights for using text and illustrations published in this journal, in accordance with the Bulgarian Copyright Law for a period of three years, without limitation of the territory in which the user has the right to use the publication.

Not accepted for publication texts are not reviewed or sent back to the authors.

ISSN 0323-9519 (Print) / ISSN 1314-8516 (Online)

Издател на научното списание „Български език и литература“ е НИОН „Аз-буки“ – в съответствие с чл. 51 от Закона за предучилищното и училищното образование

Главен редактор

Проф. д.п.н. Галя Христовова –
Бургаски свободен университет

Editor-in-Chief

Prof. Galya Hristozova, DSc. –
Burgas Free University (Bulgaria)

Редактор

Д-р Мая Падешка

Editor

Dr. Maya Padeshka

Редакционна колегия

Д-р Аделина Ангушева-Тиханова –
Манчестърски университет
(Великобритания)

Доц. д-р Фани Бойкова – *Пловдивски*
университет „П. Хилендарски“

Иван Велчев –
91. НЕГ „Проф. К. Гълъбов“ – София

Проф. д.п.н. Адриана Дамянова –
Софийски университет
„Св. Климент Охридски“

Доц. д-р Ивана Давитков –
Белградски университет (Сърбия);
Нов български университет

Проф. д-р Мария Добрикова – *Универси-*
тет „Коменски“ в Братислава (Словакия)

Проф. д-р Лилия Илиева – *Югозападен*
университет „Неофит Рилски“

Проф. д.ф.н. Живка Колева-Златева –
Великотърновски университет

Доц. д-р Елена Крейчова –
Масариков университет, Бърно, Чехия

Проф. д-р Татяна Лекова – *Университет*
„Ориентале“ – Неапол (Италия)

Проф. д-р Амелия Личева – *Софийски*
университет

Editorial Board

Dr. Adelina Angusheva-Tihanova –
University of Manchester
(United Kingdom)

Dr. Fani Boykova, Assos. Prof. –
University of Plovdiv (Bulgaria)

Mr. Ivan Velchev – *91. German Language School*
„Konstantin Gulubov“ – Sofia (Bulgaria)

Prof. Adriana Damyanova, DSc. –
University of Sofia (Bulgaria)

Dr. Ivana Davitkov, Assoc. Prof. –
University of Belgrade (Serbia);
New Bulgarian University

Prof. Dr. Mária Dobříková – *Comenius*
University in Bratislava (Slovakia)

Prof. Dr. Liliya Ilieva – *South-West University*
“Neofit Rilski” - Blagoevgrad (Bulgaria)

Prof. Zhivka Koleva-Zlateva, DSc. –
University of Veliko Tarnovo

Dr. Elena Krejčová, Assoc. Prof. – *Masaryk*
university, Brno

Prof. Dr. Tatiana Lekova –
University of Naples “Orientale” (Italy)

Prof. Dr. Amelia Licheva –
University of Sofia

Проф. Николета Марчалис – Римски университет „Тор Вергата“ (Италия)	Prof. Nicoletta Marcialis – University of Rome “Tor Vergata” (Italy)
Александър Трингов – Министерство на образованието и науката	Mr. Alexander Tringov – Ministry of Education and Science (Bulgaria)
Проф. д-р Петя Осенова – Софийски университет „Св. Климент Охридски“	Prof. Dr. Petya Osenova – University of Sofia (Bulgaria)
Проф. д-р Ангел Петров – Софийски университет „Св. Климент Охридски“	Prof. Dr. Angel Petrov – University of Sofia (Bulgaria)
Проф. д.ф.н. Галя Симеонова-Конах – Университет „Адам Мицкевич“ – Познан, Полша	Prof. Galya Simeonova-Konach, DSc. – Adam Mickiewicz University in Poznań (Poland)
Проф. д-р Стилиян Стоянов – Югозападен университет „Неофит Рилски“	Prof. Dr. Stilyan Stoyanov – South-West University – Blagoevgrad (Bulgaria)
Д-р Георги Христовски – Лисабонски университет	Dr. Gueorgui Hristovsky – University of Lisbon

НЕАПОЛСКИ УНИВЕРСИТЕТ „ОРИЕНТАЛЕ“

ДЕПАРТАМЕНТ ЗА ЛИТЕРАТУРНИ,
ЕЗИКОВИ И СРАВНИТЕЛНИ НАУКИ

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО
И НАУКАТА НА БЪЛГАРИЯ

МЕЖДУНАРОДНА КОНФЕРЕНЦИЯ „СЛАВЯНСКИТЕ ЛИТЕРАТУРИ ПРЕЗ XXI ВЕК – РЕГИОНАЛИЗЪМ И ГЛОБАЛИЗАЦИЯ“

15 – 17 НОЕМВРИ 2023

ДОКЛАДИ ОТ МЕЖДУНАРОДНА
НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЯ

UNIVERSITÀ DI NAPOLI
L'ORIENTALE

DLIC
DIPARTIMENTO DI
STUDI LETTERARI,
LINGUISTICI E COMPARATI

UNIVERSITÀ DI NAPOLI L'ORIENTALE
DIPARTIMENTO DI STUDI LETTERARI, LINGUISTICI E COMPARATI

MINISTERO DELL'ISTRUZIONE E DELLA SCIENZA DELLA BULGARIA

CONVEGNO INTERNAZIONALE “LE LETTERATURE SLAVE NEL XXI SECOLO TRA REGIONALISMI E GLOBALIZZAZIONE”

15 – 17 NOVEMBRE 2023

ATTI DEL CONVEGNO SCIENTIFICO INTERNAZIONALE

CONTENTS of issue 4s/2024 / СЪДЪРЖАНИЕ на брой 4s/2024

- 7 La letteratura bulgara nella luce del convegno internazionale “Le letterature slave nel XXI secolo tra regionalismi e globalizzazione” / *Татяна Лекова / Tatiana Lekova*
- 10 Износът на българска литература, кино и култура – какво да се прави? [The Export of Bulgarian Literature, Cinema and Culture – What Is to Be Done?] / *Димитър Камбуров / Dimitar Kamburov*
- 19 Възможен ли е канон в преподаването на българската литература зад граница? Практиката в сръбските университети [Is a Canon Possible in the Teaching of Bulgarian Literature beyond the Border? What Practice Shows in Serbian Universities] / *Антоанета Алипиева / Antoaneta Alipieva*
- 26 Българската художествена литература в културата на сърбите от края на XX век до 2023 година [Bulgarian Literature in Serbian Culture from the Late 20th Century to 2023] / *Валентина Седџчева / Valentina Sedefcheva*
- 41 Преподаването на българска литература като своечужда [The Teaching of Bulgarian Literature as Distantly Own] / *Бисера Дакова / Bisera Dakova*
- 57 Letteratura bulgara: usi didattici / *Maya Padeshka*
- 70 Читанката – поезика и прагматика. Украински и български варианти [The Reading Book – Poetics and Pragmatics. Ukrainian and Bulgarian Versions] / *Стимлян Стоянов / Stiliyan Stoyanov*
- 77 Магика и алхимия в драматическите видения на Боян Дановски „Сърцето на шута“ и „Сърце от ален порцелан“ в контекста на модернистичните експерименти в драмата през 20-те години на XX век [Magica and Alchemy in Boyan Danovski's Dramatic Visions “Heart of the Jester” and “Heart of Scarlet Porcelain” in the Context of Modernist Experiments in Drama in the 1920s] / *Мариета Иванова-Гиргинова / Marieta Ivanova-Girginova*
- 91 „Алманах Везни“: 100 години (1923 – 2023) [“Vezni Almanac”: 100 Years (1923 – 2023)] / *Олга Савеска / Olga Saveska*
- 105 L'ottica metonimica nel racconto “Il padre di Bucarest” di Ivan Stankov / *Natalia Nyagolova*
- 112 Познание и фантастика в романите „Когато човекът не беше“ и „Смелия чунг“ от Димитър Ангелов [Knowledge and Fantasy in the Novels “When the Man was not” and “The Brave Chung” by Dimitar Angelov] / *Таня Стоянова / Tanya Stoyanova*
- 122 How does Bai Ganyo Sound when He Speaks English? On the English Translation of Aleko Konstantinov’s “Bai Ganyo” / *Yordanka Velkova*
- 131 GUIDE FOR AUTHORS / УКАЗАНИЯ ЗА АВТОРИТЕ

<https://doi.org/10.53656/bel2024-4s-1>

LA LETTERARURA BULGARA NELLA LUCE DEL CONVEGNO INTERNAZIONALE “LE LETTERATURE SLAVE NEL XXI SECOLO TRA REGIONALISMI E GLOBALIZZAZIONE”

Prof. Dr. Tatiana Lekova
Università di Napoli “L’Orientale”

Nel periodo 15 – 16 – 17 novembre 2023 a Napoli si è svolto il convegno „Le letterature slave nel XXI secolo tra regionalismi e globalizzazione“ rivolto a specialisti di letteratura bulgara di università italiane e straniere). Alla conferenza hanno partecipato 14 docenti di lingua, letteratura e cultura bulgara presso le università europee, scienziati delle università bulgare e dell’Accademia bulgara delle scienze, docenti e studiosi delle università italiane.

La conferenza si è tenuta con il patrocinio dell’Ambasciatore di Bulgaria a Roma S.E. Todor Stoyanov e il Comune di Napoli. Il partner principale è stato il Ministero dell’Istruzione e della Scienza della Bulgaria, mentre il media partner è stata la Casa editrice nazionale per l’Istruzione e la Scienza „Azbuki“.

Gli organizzatori del convegno internazionale si sono proposti di radunare specialisti di letterature e culture slave “minori” nonché coloro che si occupano di letterature contemporanee slave e non solo. In questa occasione sono stati presentati i risultati delle proprie ricerche nel campo della letteratura slava e balcanica, della critica letteraria, della glottodidattica, della comparatistica letteraria, della traduttologia, dell’antropologia, della sociologia, della storia, degli studi sui media tradizionali e digitali, del cinema e del teatro.

Interesse precipuo dell’evento era la slavistica contemporanea e lo stato dell’arte degli insegnamenti delle letterature e culture slave presso le università italiane e straniere. Contestualmente, ha avuto luogo una tavola rotonda con la partecipazione di rappresentanti del Ministero dell’Istruzione e della Scienza nel corso della quale sono stati discussi i risultati raggiunti dai corsi di lingue, letterature e culture slave e balcaniche, senza trascurare le future sfide che l’insegnamento universitario prospetta al nostro settore.

Nell’ambito dell’integrazione europea e globale sta diventando sempre più chiaro che la comprensione di letterature e culture diverse è una necessità per le attività dell’uomo contemporaneo. In tali circostanze chi vive in territori dove convivono più gruppi nazionali può sentirsi privilegiato, poiché il confronto quotidiano con le

diversità costringe a conoscere le culture e le lingue dell'ambiente.

Nel passato circostanze storiche e politiche hanno scatenato tra i popoli che abitano nel territorio europeo conflitti e polemiche regionalistiche piuttosto che opportunità per sviluppare una convivenza ricca e feconda a livello individuale e collettivo. Si sono così formati stereotipi e pregiudizi che hanno ostacolato libere relazioni culturali reciproche. Le conseguenze si sentono ancora oggi sebbene per lo più domini il desiderio di abbattere le separazioni create dal passato.

A ciò si aggiunge ancora la questione della comunità globale e della posizione dell'inglese come lingua fondamentale di comunicazione. Chiedersi perché e come conoscere le culture e le lingue dell'ambiente locale, nazionale e del comune ambiente europeo e globale, non si dà più per scontato e la risposta non risulta per niente semplice.

Dall'osservazione delle realtà (socio)culturali del mondo slavo nasce l'idea del Convegno Internazionale di studi: *Le letterature slave nel XXI secolo tra regionalismi e globalizzazione* che, proseguendo l'esperienza del Convegno *La lingua, la letteratura e la cultura bulgara: percorsi attraverso il mondo multiculturale* (2021) i cui atti sono stati pubblicati in una raccolta in cura del Ministero bulgaro dell'Istruzione e della Scienza (<https://azbuki.bg/nachalo/test/blgarskiyat-ezik-literatura-i-kultura-ptishha-prez-multikulturniya-svyat/>) ISBN978-619-7667-387), intende analizzare da diverse prospettive e fenomeni legati alla formazione letteraria in studi slavi nel periodo postpandemia tra isolamento etnocentrico e il contesto pluriculturale europeo.

La conferenza tenutasi ha potuto avviare un dibattito significativo non solo sul dialogo tra le letterature, ma anche ad aprire riflessione scientifica su due filoni di ricerca:

Bilanci e prospettive degli studi letterari in Italia e all'estero; dibattiti sui nuovi approcci metodologici alle letterature nazionali e la loro presenza in università straniere; lo stato dell'arte e delle discipline umanistiche e le nuove tendenze della ricerca; studi culturologici, imagologici, traduttologici e altre discipline di ricerca, quali la critica letteraria, mutamenti nelle letterature contemporanee.

Le letterature slave "minori" nel contesto delle trasformazioni mondiali: questioni di identità, stereotipi; letteratura d'emigrazione; letteratura e moderne tecnologie: convertibilità e visibilità della letteratura bulgara. Strategie di scrittura, temi e trame per mostrare e *vendere* (popolarizzare) temi nazionali e stereotipi nazionali: chiusura della letteratura in se stessa; letterature slave alla ricerca di un pubblico europeo; traduzione e promozione letteraria; management letterario; letterature slave in altri contesti linguistici e culturali; gli insegnamenti accademici delle letterature slave contemporanee e la didattica a distanza; insegnamento delle letterature slave presso le loro piccole diaspore in Europa.

Esprimiamo la nostra gratitudine al Ministero bulgaro dell'Istruzione e della Scienza per l'opportunità di pubblicare le relazioni e le discussioni della conferenza e raggiungere così un vasto pubblico.

Esprimiamo inoltre la nostra gratitudine alla casa editrice Azbuki, che con le sue pubblicazioni scientifiche si inserisce nella missione di mantenimento e diffusione della cultura bulgara nel mondo.

✉ **Prof. Dr. Tatyana Lekova**
Dipartimento di Lingue e Culture Compare
Università di Napoli "L'Orientale"
E-mail: tlekova@unior.it

<https://doi.org/10.53656/bel2024-4s-2>

ИЗНОСЪТ НА БЪЛГАРСКА ЛИТЕРАТУРА, КИНО И КУЛТУРА – КАКВО ДА СЕ ПРАВИ?

Доц. д-р Димитър Камбуров

*Софийски университет „Св. Климент Охридски“
Тринити колидж – Дъблин (Ирландия)*

Резюме. Текстът, представен на международната конференция „Славянските литератури през 21. век – глобализация и регионализъм“, ноември 2023 г., коментира актуалното състояние на практически отсъстваща държавна политика на износ на българска литература и кино, както и тенденцията износът да се пренасочва от чуждите публики към българските диаспори зад граница. След като коментира причините за трудния прием на българската литература и кино на световната сцена и пазар, в текста се прави изводът, че ключовият дефицит се състои в липсата на институционална и държавна подкрепа, и се настоява за създаване на специална държавна институция, която да е фокусирана върху превръщането на местните художествените феномени в световни културни събития посредством контекстуализирането и критичното им реферирание в чуждите всекидневни и културни медии, както и в социалните медии. Необходимо е да се създаде критична маса от художествени произведения, които да се превърнат в качество – в това на разпознаваем като световен български културен феномен.

Ключови думи: износ; превод; прием; световна литература; световно културно събитие; държавна институционална подкрепа

Какво е присъствието на българската култура зад граница и какво може да се направи, за да се увеличи износът на съвременна българска култура и литература – това е въпросът. Ще пиша от позицията на лектор по български език, литература, кино и култура в „Тринити Колидж“ – Дъблин. Възможно е част от проблемите, които ще изтъкна, да се дължат на чисто субективни дефицити или на частни контексти. Целта е да провокирам дебат. Защото вече е неотложно нещо да започне да се прави в подкрепа на българската култура и изкуство зад граница.

Покрай международния „Букър“ на Господинов, номинацията за „Оскар“ на Мария Бакалова, филмовите награди за Тео Ушев и за тандема Грозева – Вълчанов, световната дива Соня Йончева, концертмайсторските позиции на